

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 612
van **ORRY VAN DE WAUWER**
datum: 21 januari 2021

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Oosterweelproject - Impact corona op buitenlandse arbeidskrachten

De schop voor Oosterweel zit intussen stevig in de grond en gaat stelselmatig een versnelling hoger. Voor deze monsterwerken heeft Lantis nood aan een groot aantal arbeiders. De aanvankelijke raming daarbij was 1500 werkkrachten. Om aan die nood te voldoen, worden zowel lokale arbeidskrachten opgeleid met oog op doorstroming van arbeiders naar de werf, als buitenlandse arbeidskrachten aangeworven. Daarover vraag ik graag een stand van zaken.

1. Welke impact heeft corona al gehad op de mobiliteit van de buitenlandse werknemers? Welke impact had dit al op de werf en de planning? Welke impact wordt er verder in 2021 verwacht voor de buitenlandse arbeidskrachten ten gevolge van de coronamaatregelen?
2. Is er al meer duidelijkheid over hoe in kwalitatieve huisvesting voorzien zal worden voor de buitenlandse arbeiders?
3. Op welke manier worden buitenlandse arbeidskrachten aangeworven? Lopen daarvoor contracten met aanwervingsbedrijven in andere landen of promotiecampagnes?
4. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de aanwerving en opleiding van lokale werkkrachten? Heeft de coronapandemie daar ook een impact op gehad?
5. Kan er meer informatie gegeven worden over de samenwerkingsovereenkomst inzake de opleiding en aanwerving van arbeidskrachten, tussen VDAB, de bouwheer en de aannemers binnen het Toekomstverbond?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (398), Lydia Peeters (612)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 612 van 21 januari 2021

van **ORRY VAN DE WAUWER**

1. De impact van de quarantainemaatregelen van de overheid is vooral merkbaar op de werven van Linkeroever en P+R Merksem, zij het in relatief beperkte mate.

Door de sluiting van de grenzen tijdens de lockdown zijn minder buitenlandse werknemers (zowel Europese als derdelanders) in de loop van 2020 in Vlaanderen komen werken. Maar, economische migratie wordt aanzien als essentiële verplaatsing, zodat wie over een toelating tot arbeid beschikt, ook toegestaan wordt naar Vlaanderen af te reizen. In die zin heeft de pandemie slechts beperkte gevolgen.

Wel is het zo dat de algemene quarantainebevestigingen van kracht zijn. Buitenlandse arbeidskrachten die naar Vlaanderen komen en hun werkgevers, moeten dus rekening houden met de quarantaineregelgeving. Dit kan een impact hebben op de planning van we werken.

Op Linkeroever bedraagt de vertraging niet meer dan twee weken ten gevolge van maatregelen genomen door het overlegcomité of andere overheden. Er wordt geschoven met ploegen om ervoor te zorgen dat de mijlpalen (verkeersomzettingen, fasewissels e.d.) niet in het gedrang komen. De werken aan de P+R in Merksem liepen één week vertraging op, omdat een aantal buitenlandse arbeiders in quarantaine moest. Op de werf P+R Luchtbal is er geen impact. Die werken zitten in een finale fase en de activiteiten zijn van die aard (voornamelijk afwerkingen) dat er geen buitenlandse ploegen worden ingezet.

De andere deelprojecten van de Oosterweelverbinding, zijnde de aanleg van de Scheldetunnel, de Oosterweelknoop ter hoogte van het Noordkasteel en de werken aan de R1 Noord en de Kanaaltunnels, zitten nog in een voorbereidende fase. Als er nu al arbeiders op het terrein worden ingezet, bijvoorbeeld op Linkeroever ter hoogte van de toekomstige tunnelmond van de Scheldetunnel, dan zijn dat lokale werkkrachten die voorbereidende werken uitvoeren.

Welke impact er in 2021 wordt verwacht, is moeilijk te voorspellen. Dat hangt grotendeels af van de maatregelen die lokale en hogere overheden uitvaardigen.

2. Kwalitatieve huisvesting is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de aannemers en vloeit voort uit de vigerende regelgeving. De aannemers zijn verplicht om hun personeel te huisvesten of te vergoeden als de werkplaats te ver van de woonplaats is om dagelijks te pendelen. De lokale en regionale overheden zijn op hun beurt verantwoordelijk voor een duidelijke regelgeving die een kwalitatief aanbod mogelijk moet maken en voor de handhaving. Aangezien er op dit moment geen eenduidig regelgevend kader is voor huisvesting van arbeidsmigranten, heeft Lantis een aanjagende rol opgenomen ten aanzien van de verschillende bevoegde overheden.

Intussen maakt Lantis als opdrachtgever gebruik van de bestaande regelgeving en instrumenten om de kwaliteit van het verblijf van de buitenlandse arbeidskrachten te waarborgen. Het contract dat Lantis afsluit met haar opdrachtnemers is een krachtig instrument om verplichtingen op te leggen die het wettelijke minimum overstijgen, uiteraard met respect voor de vigerende regelgeving. Zo verplicht Lantis de aannemers

die hun personeel huisvesten, een kwaliteitsbewijs van de verblijfplaats voor te leggen: een conformiteitsattest voor woningen en appartementen of een erkenning voor logies. Het kwaliteitsbewijs wordt niet door elke lokale noch door de regionale overheid verplicht, maar is wel een contractuele verplichting die Lantis oplegt. Daarbovenop moeten de aannemers sociaal beheer voorzien. Met 'beheer' worden taken als onthaal van de arbeiders, schoonmaak, onderhoud en bemiddeling bij overlast bedoeld. Met die instrumenten handhaaft Lantis als opdrachtgever proactief en binnen haar bevoegdheid de kwaliteit van de verblijfplaatsen. De controle ter plaatse is in handen van de externe handhavers van de bevoegde lokale en regionale overheden.

3. De aannemers en onderaannemers staan zelf in voor de rekrutering van de arbeidskrachten. Ze zijn vrij om daarvoor aanwervingsbedrijven onder de arm te nemen. De aangeworven werkkrachten worden doorgaans niet exclusief ingezet voor de werken aan de Oosterweelverbinding, maar ook op andere bouwprojecten in en buiten België. De overheid neemt in de werving van buitenlandse arbeidskrachten voor de Oosterweelwerven dus geen actieve rol op.

VDAB stelt op dit moment nog geen extra grote aanwervingen vast door bedrijven die werken uitvoeren op de Oosterweel werf. Vanaf 2022 verwacht ik een grotere personeelsbehoefte. 2022 is het moment waarop er gelijktijdig op verschillende werven gewerkt wordt, dan komen de werken aan de Oosterweelverbinding op kruissnelheid. Mede op mijn vraag bereidt VDAB zich voor op deze krapte in een samenwerkingsverband Jobs in De Grote Verbinding. De coronapandemie heeft geen impact gehad op dit aspect.

4. Op de werven van Linkeroever en P+R Luchtbal werken de aannemers al enige tijd samen met Talentenwerf. De aannemers worden daartoe verplicht door de clausule 'Social return' in de aannemingskomsten die Lantis afsluit met haar opdrachtnemers. Op die manier krijgen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de kans om via werkpleklers opgeleid te worden op de werven van Lantis met het oog op tewerkstelling in de brede bouwsector. Werfbezoeken en groepsopleidingen staan momenteel nog steeds 'on hold'. Individuele stages zijn wel mogelijk mits het hanteren van de coronamaatregelen. Er wordt ook geëxperimenteerd met online opleidingen maar niet elk onderwerp en elke doelgroep leent zich daartoe.

Om aan de grote vraag om geschoolde arbeidskrachten tegemoet te komen, hebben Stad Antwerpen, VDAB, Constructiv, Talentenwerf en Lantis een jaar geleden de krachten gebundeld in het partnerschap Jobs in De Grote Verbinding (JiDGV). Het partnerschap wil het gevraagde arbeidspotentieel met zo veel mogelijk Antwerpse werkzoekenden invullen. Door de dienstverlening van de afzonderlijke partners op elkaar af te stellen en te versterken, wil JiDGV op kruissnelheid tot 150 aanwervingen per jaar in de bouwsector realiseren, dus niet enkel op de Oosterweelwerven. Stad Antwerpen treedt op als regisseur van Jobs in De Grote Verbinding.

Door een robuust samenwerkingsverband met een uitgebreid onderliggend netwerk van organisaties en onderwijsinstellingen op te zetten om instroom van lokale werkkrachten mogelijk te maken, zal het business model van de aannemers minder afhankelijk zijn van buitenlandse werkkrachten. Voor een aantal specifieke taken zullen de aannemers een beroep blijven doen op buitenlandse arbeidskrachten.

5. Er is geen samenwerkingsovereenkomst inzake opleiding en aanwerving van arbeidskrachten tussen de genoemde partijen. Vermoedelijk verwijst de vraagsteller naar de clausule 'social return' in de aannemingsovereenkomsten die Lantis met haar opdrachtnemers afsluit en naar het partnerschap Jobs in de Grote Verbinding. Voor meer informatie verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 4 en naar <https://www.degroteverbinding.be/nl/kansen-voor-jobs/over>.

Op 5 juni 2020 ondertekenden Lantis, Stad Antwerpen, Constructiv, Talentenwerf en VDAB een engagementsverklaring om een gezamenlijke arbeidsmarktversterkende dienstverlening op punt te stellen. Een aanklappende dienstverlening die perspectief moet bieden aan zowel Antwerpse werkzoekenden die een job beogen, als aan werkgevers die kwalitatief talent zoeken voor werkzaamheden binnen de werven van De Grote Verbinding. Op dit moment valideren de partners een plan van aanpak voor een bemiddelingsproces van het vinden van arbeidskrachten tot duurzaam tewerkstellen. Door de uitvoering van dit plan wordt versterkt ingezet op het toeleiden en heroriënteren van werkzoekenden naar knelpuntberoepen binnen de werkzaamheden op de werf. Het opleidingsaanbod en werfplekieren wordt zowel qua aantal en inhoud op maat gezet van de behoeften die gedetecteerd worden in pro-actief overleg met de betrokken werkgevers. Vanaf mei 2021 start de samenwerking met het labelen van dienstverlening binnen de samenwerking. Monitoring en rapportering wordt vanaf dat moment mogelijk.